

- Jak rodiče poznají, že mají zvlášť nadané potomky
- Přetěžované děti končí u psychiatra

LIDOVÉ NOVINY

SOBOTA 15. SRPNA A NEDĚLE 16. SRPNA 2015

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

CENA 19 Kč | XXVIII/190**

Velký návrat divočiny

Novela zákona o národních parcích umožní rozšíření bezzásahových zón na dvojnásobnou plochu

MARIE VEJVODOVÁ

PRAHA Německo má jasno. Do roku 2020 budou dvě procenta jeho území tvořit bezzásahové oblasti. Za pět let se rozloha divočiny u našich západních sousedů podle vládní strategie pro druhou pestrost zdvojnásobí.

V Česku, kde divoká příroda zaujímá 0,26 procenta rozlohy země, zatím podobný celostátní plán chybí. Ale rýsuje se změna. V září poslanci projednají novelu zákona o ochraně přírody a krajiny, která říká, že účelem národních parků je zajistit průběh přírodních procesů minimálně na polovině jejich plochy. Například v Národním parku Šumava je v současnosti bezzásahová necelá

čtvrtina území. Neznamená to však, že by se v okamžiku, kdy začne zákon platit, divočina na Šumavě zvětšila na dvojnásobek. Půjde o proces na desetiletí. Ministerstvo mluví o 30 až 50 letech.

Parky v moratoriu

„V současné době je konsenzus mezi ministerstvem životního prostředí, obcemi a regiony na 0,26 procentech rozlohy Česka.“ říká náměstek ministerstva životního prostředí Vladimír Dolejský.

Národní parky zabírají 1,5 procenta celkové rozlohy republiky.

„Nárůst divoké přírody v budoucnu je přímo úměrný vývoji a rozšiřování národních parků.“ ukazuje náměstek Dolejský na místa, kde má divočina největší

Kde by mohla být divočina

- **vojenské prostory:** Boletice, Doupovské hory, Libavá, Vyškovsko
 - **ostatní lokality:** Křivoklátsko, Jeseníky, jizerskohorské bučiny, Adršpašsko-teplické skály, Lužické hory a okolí, Kokořínsko, Beskydy
- Pramen: Hnutí Duha

šanci na rozšíření. „Zákon obsahuje moratorium minimálně 15 let, aby nedocházelo k účelovému rozšiřování na základě politických rozhodnutí, ale zcela a pouze na základě stavu přírody.“ vysvětlila Petra Roubíčková, tisková mluvčí ministerstva.

Divočinu nechává člověk přirozenému vývoji. „Nedochází tam k výstavbě, lesnickému nebo zemědělskému hospodaření, nebrání však vstupu člověka.“ řekl náměstek Dolejský. Třeba v Německu jsou tato útočiště vzácných rostlin a živočichů atraktivním cílem turistů.

Začne se s bučninami

Rychlejší cestou k rozšíření tuzemské divočiny se rozhodli jít ekolo-

gové z Hnutí Duha. „Naším cílem je vyhledat asi tisíc hektarů půdy, kde by byl dán volný průběh přírodních procesů.“ říká Jiří Koželouh z hnutí, které se v rámci projektu Česká divočina chystá pátrat i mimo národní parky. Do konce roku vypracuje seznam míst, kde by se divočině mohlo dařit. „Následovat budou jednání s majiteli pozemků, se státními podniky či církvemi.“ popisuje Koželouh.

Kritériem pro výběr je, aby se porost již nyní co nejvíce podobal přírodnímu lesu. Přednost mají bučiny. „Bukový prales na českém území ještě není. A proměna bučin netrvá tak dlouho jako u smrkové monokultury.“ řekl Koželouh.

Pokračování na straně 4, komentář strana 8

ROZHOVOR

Užít Havlovo jméno bez svolení nelze

Ředitel Dilie Jiří Srstka v rozhovoru pro LN vysvětluje, kdy je autor i dílo k volnému použití a kdy ne a zda se slavná osoba může bránit dehonestaci.

strana 9

ORIENTACE

Hrozby pro města budoucnosti

Světové metropole řeší, jak čelit povodním, suchům a dalším výkyvům počasí spojeným s klimatickými změnami.

strana 22

SLOUPEK LN

Černým hubám nenaléváme

PETR KAMBERSKÝ

Omluva bez odškodného – rozhodnutí litoměřického soudce Jiřího Štápla je nejpěšší, jaké mohlo v kauze diskriminace nájemníka zaznít. Jakkoli se nebude líbit ani aktivistům, ani xenofobům.

Realitní kancelář se musí omluvit romské figurantce-provokatérce, které odmítla pronajmout byt kvůli jejímu původu. Nejen pravověrní libertariáni teď hlasitě volají: „Nejsme svobodná země, pokud nemohu odmítnout nájemníka kvůli barvě pleti.“ Klidně jim dejme na chvíli za pravdu – nejsme bezbřezá svobodná země, jako jí nejsou Velká Británie ani Spojené státy. Většina byznysu podléhá zákonné regulaci. Tak jako dnes nikoho nenapadne odmítnout nalít pivo jen kvůli žluté kůži, není to možné ani u pronájmu bytu. Z toho nijak nevyplývá povinnost pronajmout – proti problémovému nájemníkovi se lze bránit různými cestami, od kaucí až po požadavek na nájemní historii.

Soudce jasně pravil, že *diskriminace pro etnický původ je nepřijatelná*. Zároveň odmítl přiznat „provokatérce“ odškodnění, neb dotyčná nebyla nijak škodná, jen plnila zakázku státního orgánu. Můžeme se přit vlastně jen o tu omluvu: místo figurantky by si ji zasloužili ti skutečně diskriminovaní Romové.

Útoků v kauze pošty a úplatků přibývá

ADAM JUNEK

PRAHA Splet postav a očerňování v případě údajného nabízení úplatků, jehož středobodem je ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD), se rozrůstá. Hlavní postava kauzy – podnikatel Lukáš Čadek, jenž se pře se státní poštou, spadající pod resort vnitra, o 27 milionů korun, tvrdí, že má další dokumenty, které odhalí špínu na silovém resortu. Ministerstvo vnitra a Česká pošta říká, že jde o řízený komplot s cílem je poškodit, a rozšiřují škálu trestních oznámení.

Čadek zaútočil na vlivného poradce ministra vnitra Miloše Růžičku, spolujednatel PR agentury Bison & Rose. „Disponuji materiály, které jasně ukazují na totální rozvrácenost celého ministerstva vnitra. Jde o propojenost s firmou Bison & Rose.“ říká Čadek v rozhovoru pro LN. **Pokračování na straně 2**

Padesátá brněnská show. Zatímco jezdci včera trénovali na Grand Prix, do kempů v okolí okruhu se sjížděly desetitisíce fanoušků. Někteří z nich na závod jezdí už desítky let. **Více čtěte na straně 14**

FOTO MAFRA - ANNA VAVRÍKOVÁ

Česká ekonomika roste nejrychleji v Evropě

ONDŘEJ VYHNANOVSKÝ

PRAHA Podruhé za sebou tuzemská ekonomika svým čtvrtletním výkonem překvapila domácí i zahraniční analytiky. Ve druhém kvartálu rostla o 4,4 procenta meziročně a o 0,9 v porovnání s předchozím, už tak dobrým, čtvrtletím. Česká republika je tedy ekonomickým tygrem Evropské unie. Nejbližší pronásledovatelé

se výkonu tuzemského hospodářství koukají na záda s odstupem nejméně sedmi desetin procenta.

Hospodářský růst se postupně přelévá do většiny odvětví. Nema-lou zásluhu na něm mají i domácnosti, jejichž finanční situace se zlepšuje, a nezdráhají se tak utrácet. Nízká inflace a rostoucí zaměstnanost totiž společně zvyšují reálnou hodnotu výdělků obyvatel.

„Realizuje se spotřeba odkládaná v době recesí. Lidé začali nakupovat auta, s větší intenzitou obnovují vybavení svých domácností, díky levnějším pohonným hmotám i více cestují.“ uvedl analytik ČSOB Petr Dufek.

Více k tématu na straně 7, poznámka na straně 8

Kamikaze: Nechci slova útěchy

LN získaly unikátní svědectví japonských sebevražedných vojáků

ONDŘEJ HÝBL

TOKIO Byli to vojáci bez šance: sebevražední piloti letadel – kamikaze – a miniponorek Kaiten. Co cítili mladí Japonci vydávající se na mise bez návratu? Co si mysleli?

Na tyto otázky odpovídají dopisy příbuzným dvou letců – 22letého Uehary Rjójiho a 23letého Hajašiho Ičizóa – a naprosto ojedinělý deník námořníka Minorua Wady, protože takové zápisky byly v japonských jednotkách přísně zakázány. Tato tři svědectví ze závěrečné fáze druhé světové války v Tichomoří, která skončila přesně před 70 lety, spojuje prosba, aby jim rodiče odpustili jejich volbu a osudový krok. Od-

Minoru Wada, pilot sebevražedné ponorky **FOTO ARCHIV N. WAKANOVÉ**

ráží se v nich smutek a bezradnost z konečného a předčasného rozloučení i zamyšlení nad tehdejší japonskou společností.

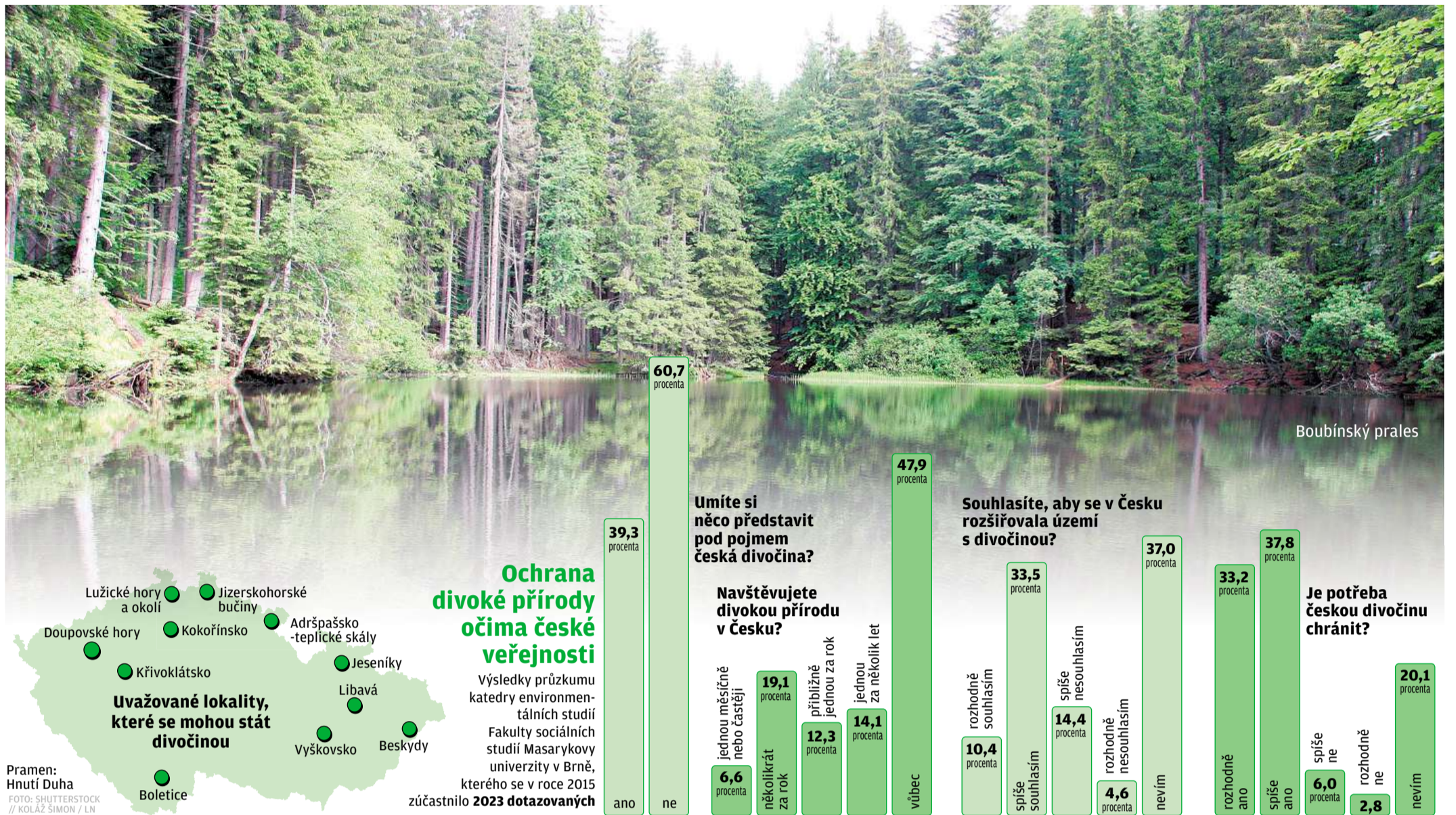
Uehara Rjóji například napsal: „Jsem okouzlen liberalismem. Svobodou jednotlivce. I pro Japonsko, má-li jako země existo-

vat ještě dlouhé roky, je zřízení zaručující svobodu jednotlivce nutností. I když to teď možná zní jako naprostá pitomost.“

Pilot Ičizó se svěřil: „Mamin-ko, i Pán Ježíš se přece modlil: ‚Ne má, ale Tvá vůle ať se stane.‘ V poslední době čtu bibli každý den. Hlavně proto, že když si čtu bibli, cítím se, jako bych byl vedle Tebe. Bibli i zpěvník žalmů si s sebou vezmu do letadla.“

Minoru Wada si do svého deníku napsal: „Já už opravdu nic nepotřebuju, opravdu nic nechci. Nepotřebuju povzbuzení, nechci slova útěchy, zejména pokud by to měly být zase jenom samé kecy. Co bych teď chtěl, jsou slzy...“

Více čtěte na straně 11, zpravodajství na straně 5

Divočina se vrací do české krajiny

Dokončení ze strany 1

„Pokud bukový porost zůstane bez zásahu, záhy se mohou projevit první změny a během deseti let jsou nastartované zajímavé přírodní procesy,“ tvrdí Koželouh z Hnutí Duha. Mezi kandidáty jsou třeba bučiny na Křivoklátsku či v Jizerských horách, dále oblasti, kde se daří divokým šelmám, jako Lužické hory, Kokořínsko či Beskydy, a divoké přírodě by mohly sloužit i bývalé vojenské prostory.

Divočiny v Česku zatím k vidění příliš není. Nachází se hlavně v národních parcích a přírodních rezervacích, vedle lesů se jedná také o rašeliníště, bezlesá území zvaná pleše či říční meandry. Nej-

starším bezzásahovým územím, kde k činnosti člověka nedochází již stovky let, je Žofínský prales v Novohradských horách a část Boubínského pralesa na Šumavě.

Podle ochranářů divoká příroda není na úkor hospodářských lesů. „Lesy, které jsou aktivně využívány pro těžbu a hospodářství, by zůstaly zachované,“ říká Koželouh. Hospodářské lesy zaujmají třetinu českého území a nárůst divoké přírody, který by činil přibližně jedno procento, by je neohrozil. Divočina ponechaná vlastnímu vývoji by navíc nebyla bez kontroly. „Stane se předmětem vědeckého bádání. A v případě potřeby bude možné udělit výjimky,“ uklidňuje Koželouh. Po-

Miliardáři pomáhají přírodě

- K zachování divočiny nepřispívají jen ochranáři. Světovým trendem se stává, že miliardáři skupují rozsáhlá území a vyhláší je za chráněná.
- Zakladatel sportovní značky The North Face **Douglas Thompkins** založil v Jižní Americe již dva národní parky, 62hektarový argentinský Monte León a Národní park Corcovado v Čile o rozloze

necele tři tisíce kilometrů čtverečních (cca 300 000 hektarů). Bývalý čilský prezident **Sebastián Piñera** koupil pozemky na ostrově Chiloe, jednom z největších ostrovů u patagonského pobřeží, které následně vyhlásil přírodní rezervací Parque Tantauco a podporuje tam ochranu přirozeného prostředí plejtváka obrovského.

kud by se třeba přemnožily invazivní rostliny či zvěř, bylo by možné je regulovat.

Divoká příroda je klíčovou podmínkou pro život vzácných druhů

rostlin a živočichů. Domovem je například divokým šelmám, které se v tuzemsku opět objevují.

„V bezzásahových oblastech je možné pozorovat, jak příroda rea-

guje na změny klimatu, jak si poradí třeba se suchem. Přirozené procesy mohou být pro člověka inspirací, jak lesy obhospodařovat,“ popisuje Koželouh. Přirozené území má sloužit lidem a lákalo by turisty, což by vytvořilo nové ekonomické příležitosti. „V Německu s rozšířením bezzásahové zóny nedošlo k ekologické katastrofě, ale k ekonomickému boomu,“ uvádí Vladimír Doležský z ministerstva životního prostředí. V národním parku Bavorský les je divočině ponechána více než polovina území a podle britské studie EFTEC tam tržby z turismu převyšují bývalé zisky z lesnictví. „Rozšiřování bezzásahového území záleží i na spo-

lejšský. První průzkum, který zmapoval vztah Čechů k divoké přírodě, proběhl pod záštitou Masarykovy univerzity v Brně. Výsledky ukázaly, že nadpoloviční většina dotázaných neví, co si pod pojmem divočina představit.

K otázce jejího rozšiřování se více než třetina respondentů stává spíše kladně, další třetina ovšem neví, co by větší podíl divočiny oblasti přinesl. Skoro tři čtvrtiny dotázaných se shodly, že je potřeba divokou přírodu chránit. „Mezi lidmi je znát, že k divoké přírodě mají vztah, nejsou ale zvyklí nebo si netroufají do ní jezdit,“ komentuje koordinátor průzkumu Jan Krajhanzl.

Odmítla Romku. Má se omluvit

LITOMĚŘICE Realitní makléřka Eliška Nosková se má omluvit Romce Lence Balogové za diskriminaci. Včera o tom rozhodl litoměřický okresní soud. Odškodnění 100 000 korun, které Balogová požadovala, soud zamítl. Spor má počátek v roce 2013, kdy úřad ombudsmana na základě podnětů testoval realitní kanceláře a jejich ochotu pronajmávat byty Romům.

Balogová předstírala zájem o nájem bytu, ale byla odmítnuta proto, že majitel bytu si ho nepřeje Romům pronajmout. Vnesení rozsudku se Balogová ani její právní zástupce nezúčastnili. Podle soudce Jiřího Šlapala nahrávka hovorů mezi Balogovou a zástupcem realitní kanceláře prokázala, že Balogová byla diskriminována.

„Osobou jednajícím ve prospěch mého podniku vám bylo sděleno, že se nemůžete ucházet o nájem bytu 2+1 v ulici 28. října v Lovosicích, protože jste romské etnické příslušnosti. Tímto jednáním jste byla vystavena přímé diskriminace pro etnický původ v přístupu k bydlení. Za toto jednání se vám tímto omlouvám,“ zní text omluvy, kterou má Nosková zaslat Balogové do tří dnů od nabytí právní moci rozsudku.

Nosková novinářům řekla, že

Realitní makléřka Eliška Nosková rozsudek vítá

FOTO ČTK

je s rozsudkem spokojena, případné odvolání ale nevyloučila. „Z rozhodnutí mám velikou radost. Necháváme si lhůtu pro případné odvolání. Myslím si, že omluva zazněla už dvakrát v telefonickém hovoru,“ řekla Nosková. Rozhodnutí soudu se dotkne i její práce. „Musíme si dávat pozor, nebo se prostě přizpůsobit, aby se toto už neopakovalo,“ doplnila Nosková.

Kancelář veřejného ochránce práv spolupracovala s Poradnou

pro občanství, občanská a lidská práva, která přístup realitních kanceláří k Romům podle smlouvy s ombudsmanem prověřovala. Tehdejší ombudsman Pavel Varvařovský si tak chtěl ověřit případy jednání realitních makléřů, kteří odmítali zprostředkovat nájemní bydlení Romům s odůvodněním, že si to majitel bytu nepřeje. Právě kvůli formě testování soud nepřiznal Balogové požadovaných 100 000 korun. čtk

ZPRÁVY DNE

OBŽALOBA

Kamarádům řidiče, který zabil dívku, hrozí trest za lhaní

PRAHA Dva svědci, kteří v lednu vypovídali u Obvodního soudu pro Prahu 2 čelí obžalobě pro křivou výpověď. Zřejmě usilovali o nižší trest pro Marka Půčku, který loni způsobil tragickou dopravní nehodu – pod vlivem alkoholu a zřejmě i drog nezvládl řízení, narazil do zastávky, kde zabil studentku. Muži vypověděli, že obžalovaný vypil před havárií jen malé pivo. Jak ale ukázaly kamery, popíjel mnohem více. Státní zástupkyňe proto jejich slova označila za lež a obžalovala je z trestného činu. Udání pro křivou výpověď dorazilo na policii hned po soudu. Trestní oznámení podala anonymně osoba s iniciálami J. Z. a mířilo na jednoho člověka. Následně policejní vyšetřování ukázalo, že před soudem lhali hned dva svědci. Jeden z nich je student s trvale hlášeným bydlištěm na městském úřadu, druhý je nezaměstnaný, který byl už čtyřikrát soudně trestán, a to pro krádeže, loupeže a maření výkonu úředního rozhodnutí. Marek Půček byl v dubnu odsouzen k šesti letům vězení. hm

Více na www.lidovky.cz.

POČASI

Opět padaly rekordy, blíží se ochlazení

PRAHA Na většině měřicích stanic včera opět padly teplotní rekordy. Uvedl to Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ) na svém webu. Největší horko bylo v Husinci-Reži u Prahy, kde se teplota vyšplhala na 39 stupňů. Od dnešního dne se má začít mírně ochlázovat. „Ze 140 meteorologických stanic měřících v síti ČHMÚ alespoň 30 let byl překonán teplotní rekord na 120 z nich,“ uvedl meteorolog Pavel Šimandl. Rekordy ale padly nebo byly vyrovnány také na sedmi z deseti stanic s alespoň stoletou historií měření. Jde o Přerov, Česká Budějovice – Rožnov, Tábor-Náchod, Teplice, Milešovku, Havlíčkův Brod a Semčice. Nejtepleji bylo ve Středočeském kraji. Absolutní český rekord 40,4 stupně Celsia z 20. srpna 2012 zatím odolal. Zítra již mají teploty klesnout pod třicetku a na začátku příštího týdne budou podle předpovědi dosahovat nejvýše k 26 stupňům. Kvůli mimořádnému suchu zvýšil ministr zemědělství Marian Jurečka o 2,166 milionu korun příspěvek na Leteckou službu Policie ČR, jejíž vrtulníky zjišťují možné požáry, případně je přímo hasí. čtk

Komenář na straně 8

VÝBUCH

V chemičce už je klid, nebezpečí nehrozí

LITVÍNOV Situace v chemičce Unipetrol, kde od čtvrtého rána hoří propylenová jednotka, se zklidňuje, akutní nebezpečí nehrozí. Hasiči nechávají dohořet zbytky látek. Policie včera částečně zprovoznila silnici I/27 z Mostu do Litvínova, řidiči mají k dispozici také další dříve uzavřené silnice. Rozsáhlý požár zasáhl chemičku ve čtvrtek ráno, předcházela mu výbuch. V objektu nadále zůstává jeden požár menšího rozsahu na potrubí, podle litvínovské radnice bude dál pokračovat řízení vyhoření. Nebezpečí havárie na potrubí ethylenovodu nehrozí, zásah hasičů ale potrvá ještě o víkend. Ve čtvrtek na místě zasahovalo 43 jednotek hasičů z celého Ústeckého kraje, teď jich na místě zůstává už jen několik. čtk